

La formació professional a les Balears. Un tast des de l'orientació acadèmica i professional

Lluc Mas

RESUM

Aquest treball pretén mostrar la situació de la formació professional a les Illes Balears més enllà de les dades purament estadístiques, centrant l'atenció en tot allò que fa referència a aquesta oferta formativa. Un itinerari que va des del més elemental, com és la formació professional bàsica, fins als estudis superiors, tant els de grau universitari com els corresponents als cicles formatius de grau superior, i fa menció a un conjunt de millores realitzades al llarg d'aquests darrers anys, tenint en compte les que pròperament permetran la LOMLOE i la nova llei d'FP.

RESUMEN

Este trabajo pretende mostrar la situación de la Formación Profesional en las Islas Baleares más allá de datos puramente estadísticos, centrandó la atención en todo lo referente a esta oferta formativa. Un itinerario que va desde lo más elemental, como es la formación profesional básica, hasta los estudios superiores, tanto los de grado universitario como los correspondientes a los ciclos formativos de grado superior, y haciendo referencia a un conjunto de mejoras realizadas a lo largo de estos últimos años, teniendo en cuenta las que próximamente permitirán la LOMLOE y la nueva Ley de FP.

I. INTRODUCCIÓ

Tot i que la formació professional va assolint un reconeixement social i professional cada cop més rellevant, no és menys cert que encara resta molta feina a fer, també en l'àmbit acadèmic.

El desconeixement d'aquests estudis per part del professorat de secundària és en general més que evident, entre d'altres coses perquè al llarg de la seva carrera no han tengut la possibilitat de conèixer el vertader potencial de la FP.

Si tenim en compte que tota acció docent, en major o menor mesura, duu implícita la funció orientadora, és fonamental que el professorat de secundària conegui els diferents itineraris i possibilitats que permet la FP dins el sistema educatiu espanyol, i pugui anar més enllà dels prejudicis que fins i tot avui encara són determinants a l'hora de fer un consell orientador al final de l'educació secundària obligatòria (ESO).

2. VEGEM ALGUNS FETS

Segons el projecte «Itinerarios de éxito y abandono en la Formación Profesional del sistema educativo de nivel 1 y 2» (IEAFP) (Pinya i Salvà, 2021), els resultats del qual estan recollits en la *Guia interactiva en línia de prevenció de l'abandonament dels estudis de formació professional*, en el cas de la formació professional bàsica (FPB) i de la formació professional de grau mitjà (FPGM), al cap de pocs mesos d'iniciar la seva formació, al voltant del 22 % de l'alumnat en els dos nivells ja ha pensat a deixar-la, i entre el primer i el segon curs al voltant d'un de cada tres alumnes d'FPGM i poc més del 21 % en el cas d'FPB, de fet, abandona els estudis. Si a més tenim en compte que, segons el mateix

estudi, l'abandonament al cap de tres anys d'iniciar la formació supera el 50 % en el cas de l'alumnat d'FPB i també és superior al 40 % a la FPGM, vol dir que, malgrat les accions que es duen a terme, cal dedicar-li el màxim d'atenció possible. Però no només des de les administracions educatives o dels mateixos centres, perquè l'acció que cal fer traspasa l'àmbit acadèmic i el formatiu, ja que requereix incloure el conjunt de la societat, començant per la resta d'administracions i els agents socials, però també les famílies.

De fet, les comunitats autònomes amb menor índex d'abandonament són les que, en la majoria dels casos, entre els requisits que es demanen per accedir a un lloc de feina hi ha el d'exigir una titulació o algun tipus de qualificació, i això a casa nostra en molts de sectors malauradament és una excepció.

Si a l'hora de fer una convocatòria per accedir a qualsevol lloc de feina, almanco quedés clar que es prioritzaran els aspirants amb el títol corresponent o amb una qualificació oficialment reconeguda, tot i no ser l'única causa d'abandonament, és més que probable que contribuiria i molt a reduir-la amb tot el que això implica.

Cal tenir present que dos dels avantatges de contractar un titulat d'FP respecte d'una persona sense qualificació són, per una part, la garantia que el titulat coneix l'especialitat del lloc de feina al qual es presenta, perquè ha estat formant-se almanco durant 2.000 h, i això és una garantia de permanència. Per l'altra, que no caldrà període de formació, o aquest serà mínim, perquè només s'haurà de limitar a conèixer les particularitats d'aquell lloc de feina i, per això, ben aviat ja podrà demostrar la seva competència professional.

Per altra part, si partim del fet que l'educació secundària superior (batxillerat i FPGM) és el mínim de formació necessària per afrontar el futur amb garanties, queda clar que l'ESO no és suficient i s'ha d'anar cap al batxillerat o la FPGM per continuar, si és possible, amb els estudis superiors.

Per tot el que hem dit anteriorment, la lluita contra l'abandonament ha de ser una constant i, precisament perquè no és atribuïble a una sola causa, les accions per reduir-lo exigeixen intervencions al llarg de tota l'escolarització, fins i tot abans de l'ESO, i des de diferents àmbits: acadèmic, familiar i professional. Sobretot en moments o períodes concrets, com és a l'hora d'haver d'elegir itinerari, en el consell orientador o durant les tutories, les quals ens recorden que la funció orientadora és transversal en la responsabilitat que com a docent té el professorat de qualsevol especialitat.

Aquí, cal tenir en compte les aportacions realitzades pel Centre Europeu per al Desenvolupament de la Formació Professional (CEDEFOP), en el marc del projecte «Early leaving from education and training» (CEDEFOP, 2016), també recollides en la *Guia interactiva en línia de prevenció de l'abandonament dels estudis de formació professional*, quan agrupa les iniciatives per a la reducció de l'abandonament en tres grans tipus:

- Mesures de prevenció, com són reformes en la formació professional adreçades a incrementar la disponibilitat, qualitat, atractiu i rellevància de la FP; els programes pont o de transició cap a la FP; els incentius financers; els recursos i suports específics, i també la formació del professorat.

- Mesures d'intervenció, a partir de sistemes d'atenció primerenca; del suport de professionals en l'àmbit de l'assessorament, l'orientació, la tutoria i la gestió de casos, sense oblidar les estades a fora de la formació.
- Mesures de compensació, dirigides a obrir la FP a nous grups d'alumnat, mitjançant programes d'FP de segona oportunitat, i programes globals de segona oportunitat de retorn a l'educació a través de la FP.

Moltes d'aquestes accions ja s'han realitzat a les nostres illes, com les que es duen a terme des de la mateixa creació del Punt d'Orientació Acadèmica i Professional (POAP), del qual parlarem més endavant.

Amb referència a les mesures comentades abans, caldrà posar esment als canvis que introduirà la LOMLOE i la nova llei d'FP com són un sistema més integrat, modificant les condicions d'accés, creant ponts amb la resta del sistema educatiu, incloent els estudis professionals d'arts plàstiques i disseny, possibilitant, per posar un exemple, l'accés a aquests estudis amb el títol de tècnic.

D'altra banda, coincidint amb les mesures de compensació, es podran oferir programes formatius dirigits a majors de 17 anys sense qualificació, que els permetran titular, i també es crearan ofertes d'FPB per a l'alumnat amb necessitats educatives especials, així com adaptacions metodològiques i organitzatives per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.

Pel que fa a l'accés a un títol, atès que cada vegada la FP és més flexible, caldrà plantejar-se possibilitar que aquelles persones que han superat les unitats de competència equivalents a la majoria dels seus mòduls professionals puguin accedir a un cicle formatiu sense necessitat d'haver de fer cap prova i poder cursar els mòduls que els resten per completar el títol. Prova que, per altra part, té tot el sentit quan es tracta de persones que no tenen cap competència acreditada.

A més, si tenim en compte que el títol d'ESO i el batxillerat o la prova d'accés per accedir als estudis d'FPGM o d'FPGS estan per demostrar que es tenen els coneixements necessaris per aprofitar i superar els seus mòduls professionals, com es pot justificar que una persona amb les acreditacions esmentades anteriorment no ha de poder accedir a cursar els mòduls que li resten sense necessitat d'aquella prova? Perquè no només ha demostrat que els pot superar, sinó que ja els té superats!

S'ha de ser coherent i fer una passa endavant —amb la nova llei d'FP no es podrà tenir millor—, perquè si no es fa es mantindrà una barrera sense sentit entre la via acadèmica i la professional.

3. MESURES DE PREVENCIÓ

Un exemple d'estímul envers la FP són les beques d'èxit de segona oportunitat, convocades pel SOIB per a joves de 16 a 29 anys que es trobin a l'atur i per incentivar el retorn al sistema educatiu i augmentar la probabilitat de finalització amb èxit d'aquells estudis de joves desocupats que no disposen del títol d'ESO i que volen reincorporar-se al sistema educatiu des dels estudis d'ESPA, d'FPGM i d'FPGS.

Estímul que des d'altres convocatòries es dirigeixen a majors de 30 anys en atur que vulguin cursar educació secundària per a persones adultes (ESPA) o cicles de grau mitjà o superior d'FP presencial.

A més dels premis extraordinaris que es convoquen anualment, un altra mesura d'estímul en els estudis d'FP és el reconeixement de les matrícules d'honor als estudiants amb millors expedients, amb els consegüents avantatges envers els estudis de grau de la UIB, i per tal de facilitar l'orientació de l'alumnat envers l'accés des de la FPGM i el batxillerat a la FPGS, i des d'aquests estudis als de grau universitari de la UIB, des del POAP es van elaborar uns quadres en què es poden veure els CFGM i els CFGS que es cursen a les Balears, amb la corresponent preferència d'accés: Pas de grau mitjà a grau superior, i també la modalitat de batxillerat que hi dona accés preferent, i que podeu trobar en el punt 3, «Pas de batxillerat a CFGS», en aquest enllaç:

<https://www.caib.es/sites/fp/ca/materials_per_a_lorientacia/>. En qualsevol cas s'hauran de tenir en compte les variacions en l'oferta de cicles formatius a cada curs.

Així mateix, els vincles entre la FPGS i els estudis de grau universitari de la UIB permeten un accés directe, tot i que cal consultar els requisits concrets en cada universitat. Però en el cas de la UIB, si hi ha més sol·licituds d'accés a uns estudis de grau que places disponibles, tendran preferència d'accés les sol·licituds amb títol de tècnic superior adscrit a la branca de coneixement del grau, a més dels corresponents reconeixements de crèdits ECTS.

En coherència amb l'accés directe que hi ha entre els diferents estudis d'FP, caldria fer un seguiment del nombre de sol·licituds i de les llistes d'espera que es donen per passar entre els diferents nivells, i revisar probablement un poc més a l'alça els percentatges respecte del total de places reservades durant el procés d'admissió, tot i que ja s'han incrementat d'un 20 % a un 30 %, i així seguir donant a aquest itinerari formatiu el reconeixement que es mereix.

Però per completar aquell seguiment i tenir una informació objectiva de la situació, també serà necessari analitzar l'èxit i l'abandonament de l'alumnat que ha accedit a cursar una FPGS des d'una FPGM, sobretot en el cas d'aquelles famílies professionals que mostren diferències significatives entre els coneixements adquirits durant la FPGM i els mínims necessaris per assegurar l'èxit en la FPGS. Com a exemple, es podria fer seguiment entre el cicle formatiu de grau mitjà de Cures auxiliars d'infermeria i el de grau superior de Laboratori clínic i biomèdic, de la família professional de Sanitat. Exemple que podem fer extensiu a la relació entre altres cicles formatius de qualsevol especialitat, tot i que també és cert que hi ha casos en els quals el pont entre la FPGM i la FPGS és més transitable.

Un altre element clau és la formació del professorat, tant pel que fa a la formació prèvia a l'activitat docent com a la formació permanent un cop s'hi ha accedit. En el primer cas, el professorat de secundària ha de cursar els estudis del Màster Universitari de Formació del Professorat, regulats per l'Ordre ECI/3858/2007; mentre que el professorat tècnic ha de superar el Curs Oficial de Formació Pedagògica i Didàctica Equivalent (COFPDE), d'acord amb l'ordre EDU/2645/2011 (BOE 240, de 5 d'octubre de 2011), que estableix la formació equivalent a la formació pedagògica i didàctica, exigida per aquelles persones que, amb una titulació equivalent a efectes de docència als ensenyaments de

formació professional, volen exercir dita docència però no disposen de la titulació necessària per a accedir als estudis de Màster. En el segon cas, un cop s'ha accedit a l'activitat docent, cal referir-se al Pla Quadriennal de Formació Permanent del Professorat 2020-2024 i a les accions formatives específiques per el professorat d'FP.

Durant la formació del professorat és important garantir que es coneixen les característiques generals de la formació professional, però així i tot difícilment es podran conèixer els detalls de cada un dels cicles formatius envers els quals, en un moment o altre de la seva carrera professional, també haurà d'orientar, tot i que sigui amb l'assessorament de l'orientador o orientadora del centre. En aquests casos és quan les *fitxes d'orientació* (Figura 1), que comentarem més endavant, esdevenen més útils.

4. REALITATS I PROPOSTES D'INTERVENCIÓ

Pel fet de ser una de les causes principals d'abandonament, un aspecte que també exigeix una atenció especial és el de les condicions amb les quals l'alumnat accedeix als estudis d'FP, perquè en molts de casos tenen un denominador comú: la manca d'una informació prou clara respecte del que implica cursar un cicle formatiu.

En aquest sentit, entre les mesures d'intervenció que es poden dur a terme des dels centres hi trobam els protocols dirigits a mostrar la realitat dels cicles formatius als quals es vol accedir. Un exemple consisteix que, en el moment de presentar la sol·licitud, al futur alumnat se'l convoca a una reunió pocs dies abans d'acabar el termini d'inscripció. En aquesta reunió el professorat, juntament amb alumnes i exalumnes del cicle formatiu, presentaran cada un dels mòduls, amb les corresponents sortides professionals i els vincles amb altres estudis, amb la finalitat que els assistents coneguin de primera mà el cicle al qual volen accedir.

La raó de convocar aquella reunió pocs dies abans de finalitzar el termini de presentació de sol·licituds és perquè, com ha passat en alguna ocasió, alguna persona inicialment interessada en un determinat cicle formatiu després de la reunió canvia d'idea i tengui la possibilitat de presentar la sol·licitud en un altre cicle, després d'aprofitar l'assessorament de l'orientador o l'orientadora del centre, o almanco recomanar i oferir una cita amb el POAP. Així mateix, en les presentacions, també hi podria participar algun representant del departament d'orientació per tal de respondre directament a les preguntes que, en el seu àmbit, poguessin plantejar les persones que hi assisteixen.

Un cop finalitzat el procés de matriculació i just havent iniciat el curs, durant alguna de les tutories, una altra acció a fer des dels centres és informar l'alumnat indecís o amb probabilitats d'abandonar el cicle que durant el mes d'octubre encara es pot donar de baixa i demanar plaça en un altre cicle (el plantejament ha de ser aquest). D'aquesta manera, a més de poder canviar de cicle formatiu, el canvi deixa una plaça vacant que pot aprofitar alguna persona que està en la llista d'espera i la qual, durant aquell mes, encara pot aprofitar, evitant que es quedi sense la possibilitat de formar-se, almanco durant aquell curs. També s'han d'explicar les conseqüències dels abandonaments, entre d'altres coses, pel cost en recursos públics que provoca una plaça abandonada.

Per això cal diferenciar entre una baixa provocada per un abandonament i una baixa com a conseqüència d'un canvi de matrícula, precisament perquè en aquest cas no s'hauria de comptabilitzar la baixa com a tal. Així mateix, durant aquelles tutories, també cal informar l'alumnat de la data màxima per fer efectiva la baixa abans de perdre cap convocatòria.

Molt probablement, almanco algunes d'aquestes recomanacions ja es duen a terme en alguns centres, però el cert és que la seva pràctica hauria d'estar molt més generalitzada. Evidentment, no es tracta de promocionar les baixes, sinó de reduir els abandonaments, una diferència subtil que cal tenir molt en compte durant les intervencions anteriors.

Seguint amb aquesta línia de mesures, quan un alumne vol formalitzar la baixa, prèviament, durant la tutoria o a la secretaria del centre, se li podria donar una cita amb el departament d'orientació, per tal rebre un assessorament i mostrar-li alguna via de reinserció acadèmica o poder continuar la seva formació a l'àmbit de l'ocupació. Tot això, amb el benentès que podria renunciar a aquest servei emplenant el document de renúncia corresponent.

5. MESURES DE COMPENSACIÓ: ELS PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ INICIAL I DE QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL ESPECÍFICS (PQI I PQIE)

Algunes de les mesures de compensació que ja es duen a terme des del curs 2015-2016 són els Programes de Qualificació Inicial en les dues modalitats (PQI i PQIE). Aquests programes, adreçats a joves de 16 a 21 o 22 anys respectivament, tenen com a objectiu possibilitar l'accés a una qualificació professional de nivell I del Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals, amb la conseqüent possibilitat d'inserció laboral, però també obren la possibilitat de continuar els estudis. Estaríem, per tant, dins les anomenades mesures de compensació a través dels programes de segona oportunitat i de retorn als estudis a través de la FP.

Per tal de facilitar la reinserció acadèmica de l'alumnat d'aquests programes es va augmentar la durada dels PQI, passant de les 830 hores inicials a les 1.000 hores actuals, les quals s'organitzen en mòduls generals i mòduls específics, d'acord amb l'annex I de l'Ordre del conseller d'Educació, Universitat i Recerca de 12 de març de 2020 per la qual es regulen els programes de qualificació inicial a les Illes Balears.

Els *mòduls generals* inclouen els mòduls 2 del primer nivell dels ensenyaments per a persones adultes (ESPA), juntament amb el de tutoria i el de prevenció de riscos a la feina. D'aquesta manera, l'alumnat que ha superat el programa pot completar aquells estudis accedint directament a 3r d'ESPA i un cop superat el 4t, al final del segon quadrimestre, pot obtenir el títol d'ESO.

Per la seva part, els *mòduls professionals* inclouen mòduls de títols de formació professional bàsica, associats a unitats de competència de qualificacions professionals de nivell I del Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals, així com el mòdul de Pràctiques professionals no laborals, que té la mateixa durada que el corresponent del certificat de professionalitat. D'aquesta manera es pot accedir a l'esmentat certificat un cop s'ha superat el programa.

D'altra banda, els programes de qualificació inicial específics (d'acord amb l'article 7 de l'esmentada ordre que els regula) estan dirigits a joves amb necessitats educatives especials, derivades d'una discapacitat intel·lectual igual o superior al 33 %, amb un nivell d'autonomia personal i social suficient per accedir a un lloc de feina.

Per tal d'assegurar la reinserció acadèmica, tant en el cas dels PQI com en els dels PQIE, seria molt recomanable que algun responsable del CEPA més proper al centre on es desenvolupa el programa hi anés a fer una xerrada, amb la posterior visita al CEPA, per presentar els avantatges d'obtenir el títol d'ESO, cursant en dos quadrimestres, el 3r i el 4t d'ESPA.

Per al desenvolupament dels esmentats programes, anualment es convoquen ajuts econòmics, mitjançant la corresponent resolució del conseller d'Educació i Formació Professional, als quals poden accedir corporacions locals, mancomunitats de municipis, organitzacions no governamentals, associacions professionals i empresarials sense ànim de lucre i entitats d'economia social.

6. QUALIFICACIONS, TÍTOLS I CERTIFICATS

Tot i que amb la LOMLOE i la nova llei d'FP es vol agilitzar el procés, cal tenir present la complexitat que encara existeix en l'actualització dels currículums per respondre a l'evolució de les ocupacions i els llocs de treball, presents i futurs.

En aquest procés ens trobam amb les fases següents:

Detecció – creació o actualització de la qualificació – procés d'acreditació – creació o actualització de certificats i títols.

1. Detecció de la necessitat d'una nova qualificació, des dels Centres de Referència Nacional en col·laboració amb els diferents sectors.
2. Creació o actualització de la qualificació, per part d'un equip d'experts, coordinat per tècnics de l'INCUAL-IQPIB.
3. Procés d'acreditació dels professionals d'acord amb l'experiència i la formació no formal IQPIB (Sancho, 2019).
4. Creació/actualització de la formació associada a les diferents unitats de competència.
5. Elaboració dels mòduls corresponents que permetran l'actualització i la creació de nous títols i certificats.

Tot això alentit, en bona part, per la tramitació administrativa, la qual no ajuda gens.

Una via més ràpida (tot i que no sempre suficient) consisteix a adaptar, almanco en part, els títols a la realitat de les nostres illes, mitjançant la creació de títols propis, que és una competència de les comunitats autònomes i en la qual també es treballa.

Un exemple molt recent de creació d'una nova qualificació a les Illes Balears és la Qualificació de la construcció de pedra en sec, llargament reivindicada per part dels margers i més concretament pel gremi que els agrupa, i sobretot des que el seu ofici va ser declarat l'any 2018 com a patrimoni immaterial per la UNESCO.

Després de moltes hores de feina, des del 24 de novembre de 2020 la Qualificació de pedra en sec ja està inclosa amb un nivell 2 de qualificació en el Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals, dins la família professional d'Edificació i Obra Civil.

Si es té en compte que el grup d'experts que va elaborar la qualificació es va constituir l'any 2017, ens podem fer una idea del temps i de l'esforç que s'ha d'invertir per crear una qualificació nova (en aquest cas, més de tres anys), sense comptar el que cal dedicar a l'elaboració de la formació associada i a la creació de nous certificats. Procés encara més llarg quan parlem de la creació de títols nous.

En el cas dels margers, la urgència és vital perquè gairebé no foren a temps d'agafar el relleu dels darrers mestres i va ser gràcies a l'Escola que es va crear a Sóller l'any 1986, i que poc després el Consell de Mallorca en va assumir les competències fins a l'any 2007, que la continuació de l'ofici va ser possible. Però des d'aleshores, la formació ha d'estar estructurada d'acord amb les qualificacions professionals, a partir de les unitats de competència i la formació associada corresponent i així formar part del Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals. El fet, però, és que ben aviat ens trobarem en aquella mateixa situació si no hi ha un nou relleu generacional, el qual serà possible gràcies a la formació que es podrà oferir a partir de la que estarà associada a la Qualificació de pedra en sec. Si això no es fa, implicarà no només la pèrdua de l'ofici de marger, sinó també la d'una part del patrimoni cultural i material d'aquestes illes i de la resta de l'Estat, on encara és viu o amb possibilitats de recuperar-se. De moment el procés de reconeixement de l'experiència professional i la formació no formal ja és una realitat. Ara falta la formació associada per possibilitar aquell relleu amb la formació de noves generacions de margers.

S'ha de dir que, a l'àmbit acadèmic, s'està treballant en la creació d'un curs d'especialització d'aquesta qualificació, fins i tot d'incloure un mòdul professional dins un títol de la família d'Edificació i Obra Civil, i en l'àmbit professional, un cop s'hagi elaborat el certificat, el Consell de Mallorca també té previst tornar a posar en marxa l'Escola de margers com més aviat millor.

Amb tot el que s'ha dit anteriorment, ens podem fer una idea del temps que ha de passar entre la detecció d'una nova qualificació o la seva actualització, la realització del currículum de la formació associada, la creació del certificat o del títol i, per acabar, fer efectiva la seva oferta, la qual, entre altres coses, també implica professorat, equipament i infraestructures.

És clar que tot el que hem dit de l'ofici de marger es pot generalitzar a altres oficis tradicionals, a noves qualificacions o a d'altres que cal actualitzar, però sembla que amb la nova normativa tot aquell procés s'agilitzarà significativament. Fins i tot la creació de nous títols.

7. L'ORIENTACIÓ ACADÈMICA I PROFESSIONAL. ELS POAP

El POAP es va crear durant el curs 2015-2016, per iniciativa de la Conselleria d'Educació Universitat i la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, amb la finalitat d'oferir una orientació integral, per això inclou tant la vessant acadèmica com la professional. D'aquesta manera, atén, orienta i resol consultes sobre la formació professional com són: els cicles formatius d'FP, els certificats de professionalitat, l'acreditació de l'experiència laboral amb les diferents vies d'accés o els vincles amb la resta estudis, entre moltes altres coses.

Des del moment de la seva creació s'han dut a terme un gran nombre d'accions i activitats que també inclouen la difusió i promoció de la formació professional, la seva relació amb la resta d'estudis i amb el món laboral, de les quals podem destacar les següents: participació en fires i jornades, xerrades a centres, xerrades a famílies conjuntament amb tècnics de la UIB, posant en valor els estudis d'FP i la seva vinculació amb els estudis de grau universitari, oferint una millor informació i orientació, a l'alumnat de 3r i 4t d'ESO, i de 1r de batxillerat, però també a les seves famílies, a través de les xerrades a centres i a les famílies.

Continuant amb l'objectiu de donar suport a l'orientació, altres tasques dutes a terme pel POAP són la realització de la graella «Itineraris formatius abans de titular en ESO», conjuntament amb el Servei d'Atenció a la Diversitat (SAD), del Departament de Formació i Aprenentatge, de la Direcció General de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa; vinculant els Programes d'Atenció a la Diversitat amb els diferents itineraris formatius que ofereix la FP, des de la FPB, els Programes de Qualificació Inicial (PQI) i els de Qualificació Professional Específica (PQIE), i mostrant les principals característiques en cada cas.

Una altra de les aportacions és l'apartat «Preguntes freqüents», elaborat a partir del registre de consultes realitzades, amb l'objectiu que els ciutadans trobin la resposta als seus dubtes o bé que puguin anar més informats a la seva cita.

Cal mencionar aquí que pel fet de ser una proposta innovadora i per tot el treball realitzat, el Ministeri d'Educació i Formació Professional promou la experiència del POAP a Europa a través del web Euroguidance.

Amb referència a l'alumnat amb NESE i NEE, cal tenir present que els estudis d'FP estan totalment vinculats al Sistema Nacional de Qualificacions Professionals i, per tant, a assolir unitats de competència que garanteixin l'autonomia de l'alumnat en l'exercici d'una professió d'un nivell de qualificació determinat.

Pel que fa a la FP del sistema educatiu, amb la legislació actual, les mesures de suport a aquest alumnat són del tot insuficients, i en aquest àmbit almanco podem trobar-nos amb tres grups d'alumnes en funció de les seves possibilitats per algunes unitats de competència, qualificacions o fins i tot un títol complet.

El cas més greu és el d'aquell alumnat amb necessitats educatives especials que per mor de les seves limitacions difícilment podrà assolir un mínim de competències en un cicle formatiu ordinari, en el qual a més no estan permeses les adaptacions curriculars significatives, però que amb mesures especials de suport podrien arribar a assolir-ne algunes. Per aquest motiu és important orientar-lo envers una formació especialment dirigida a aquell grup, com poden ser els PQIE que ja hem comentat en abans.

Un segon grup és el que podria superar determinades unitats de competència, i fins i tot alguna qualificació completa, tot i que no arribés a completar el títol. D'aquesta manera ja podria accedir al mercat laboral amb aquella competència professional reconeguda.

El tercer grup correspondria a aquell alumnat que espaiant els mòduls professionals al llarg de tres o quatre anys pogués arribar a superar tots els mòduls del cicle formatiu i accedir al títol de tècnic. Per què no?

8. LES FITXES D'ORIENTACIÓ, UN RECURS QUE CAL TENIR EN COMPTE

És ben coneguda la importància d'una bona orientació, fonamentada en una informació rigorosa i suficient a l'hora de proposar i decidir quina és la formació més adient per a qualsevol persona que vol accedir o continuar els seus estudis. Per això, també aquí és on les fitxes d'orientació poden contribuir a la reducció de l'abandonament i a la millora de l'èxit, ja que neixen des de l'experiència de molt del professorat d'FP quan afirma que una bona part de l'alumnat nouvingut no coneix prou bé el cicle formatiu al qual s'ha matriculat, ni tampoc les possibilitats d'accés en funció de la demanda de places durant els darrers cursos.

També cal tenir present que el criteri principal que es té en compte durant el procés d'admissió a FPGM i a FPGS és la mitjana de l'expedient acadèmic de l'etapa. Aquest detall, l'alumnat l'ha de començar a conèixer, almanco des dels primers cursos de l'ESO.

La informació corresponent a les demandes sectorials de llocs de feina és també una informació rellevant que cal incloure en les fitxes, i aquí es torna a fer evident la necessària col·laboració amb el Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB).

També hem de fer menció al fet que no sempre es correspon la demanda d'ocupació amb l'interès de l'alumnat per formar-se en determinades especialitats, com és el cas de la família de Fusta, moble i suro (MAM), o el d'Energia i aigua (ENA), entre d'altres, restant moltes vacants en l'oferta de places dels cicles respectius. Per contra, en altres hi ha més demanda de formació que d'ocupació. Per això, cal que en la fitxa de cada cicle formatiu es mostri aquesta relació, a part de fer una promoció més selectiva de l'oferta d'FP basant-se en aquesta realitat. Per això caldrà consultar la informació que ofereix el SOIB (<<https://soib.es/>>) a l'apartat d'Ocupació, però també de forma directa a través dels agents socials i, per descomptat, també l'Institut d'Estadística de les Illes Balears (IBESTAT), cercant: «Inserció laboral dels titulats d'FP».

A continuació, en la Figura 1 podeu veure part d'una fitxa d'orientació, que cal completar amb la resta d'assignatures de l'etapa que correspongui (ESO o batxillerat), seguida d'unes recomanacions per emplenar-la, i dels quadres que es mostren en les figures 2 i 3.

Cicle Formatiu:			
Condicions d'accés (comunes a tots els cicles formatius de grau mitjà / superior)	Durada	Títol que se n'obté	
		Tècnic / Tècnic superior:	
Accés directe . . . -	2000 h 2 Cursos complets	Sortides professionals	
		· · · ·	· · · ·
Accés mitjançant prova En el cas de no poder accedir directament al cicle es pot realitzar una prova d'accés si es compleixen els requisits següents:		Tipologia d'empresa	
		· ·	
Vinculació amb altres estudis			
Accés directe: de CFGM a Batxillerat o a CFGS, o de CFGS a estudis de grau, amb reconeixement de crèdits ECTS-UIB.			
PRIMER CURS	Hores setmanals/ curs	Coneixements previs necessaris	Exemples d'exercicis teòrics i activitats pràctiques
MP..	__h / __h	Llengües · · · ·	· Activitats pràctiques ○ ○ · Exercicis teòrics ○ ○ ·
Què aprendré? · · · · · · · ·		Matemàtiques · · ·	· Activitats pràctiques ○ ○ · Exercicis teòrics ○ ○
		Biologia i geologia · · ·	· Activitats pràctiques ○ ○ · Exercicis teòrics ○ ○

Figura 1. Fitxa d'Orientació-I (model parcial)

https://www.caib.es/sites/fp/ca/fitxes_dorientacia/

Recomanacions per emplenar els camps de la fitxa

- **Cicle formatiu:** nom del cicle de la vostra elecció.
- **Títol que se n'obté:** el de tècnic o de tècnic superior corresponent.

- **Condicions d'accés, Sortides professionals i Tipologia d'empresa**, d'acord amb la normativa vigent.
- **Vinculació amb altres estudis** (només el que tenen accés directe): de CFGM a Batxillerat o a CFGS, o de CFGS a estudis de grau, amb reconeixement de crèdits ECTS-UIB.
- **Primer curs i Segon curs:** en aquests camps hi han de constar els mòduls professionals corresponents, amb el seu codi i nom complet: MP..
- **Què aprendré?:** davall cada un dels MP, hi ha de constar un resum breu (millor si és amb una frase) que mostri el més significatiu del mòdul.
- **Hores setmanals / curs:** les corresponents a cada mòdul professional.
- **Coneixements previs necessaris:** els més significatius corresponents a cada una de les assignatures que hi figuren (poden afegir-s'hi les necessàries).
- **Exemples d'exercicis teòrics i activitats pràctiques:** que mostrin la necessitat d'haver adquirit els coneixements previs de cada assignatura del camp anterior, perquè durant el cicle formatiu es realitzaran exercicis i pràctiques que requeriran la competència adquirida a partir d'aquells coneixements.

És important relacionar, un a un (en la mateixa fila), cada coneixement previ amb algun exemple d'exercici o d'activitat pràctica.

- **Completar la fitxa amb aquelles recomanacions que es considerin particularment rellevants...**
 - **Exercicis** que es realitzaran durant el curs i en quin entorn (en un taller, en un laboratori, residència, navegant... i amb quin tipus d'equipament).
 - **Aspectes actitudinals** que es valoraran i que caldrà tenir assolits per tal de ser un bon professional.

En definitiva, el conjunt de la fitxa ha d'incloure tot allò que hauria de saber un futur alumne i el seu professorat abans de matricular-se o aconsellar-li un determinat cicle formatiu, contribuint així a reduir l'abandonament i millorar l'èxit, essent precisament aquesta la seva finalitat. També seria recomanable l'enllaç a algun vídeo de presentació del cicle per mostrar tots els detalls anteriors.

Per a la realització de la fitxa, ens poden servir alguns exemples d'exercicis teòrics que es duran a terme durant la realització del cicle formatiu de tècnic en Fusteria i moble (MAM21), com són: càlculs de superfícies, càlculs de volums, conversions d'escales, càlcul d'unitats de pes i de mesura, elaboració de factures i de pressuposts (càlculs de descomptes, IVA, TAE...), entre d'altres.

Per la seva part, alguns exemples d'activitats poden ser: representació de plànols sobre paper normalitzat; espais, màquines, eines i materials propis d'un taller de fusteria; identificació dels processos de treball i els riscos laborals conseqüents; descripció i redacció d'un procés de treball a partir dels plànols del conjunt del procés d'execució; aplicació de les normes de seguretat; realització dels mecanitzats necessaris per a produir una peça o peces d'un conjunt, d'acord amb les

especificacions tècniques establertes; identificació i utilització dels diferents sistemes de muntatge d'elements de fusteria i dels tipus d'unions utilitzats; maneig de màquines durant el procés de muntatge, o utilització dels adhesius en les proporcions justes... Activitats que mostren la necessitat de tenir la competència matemàtica necessària per realitzar càlculs de percentatges, proporcions, escales, fraccions o regles de tres, la qual cosa s'ha de tenir ben present a l'hora d'orientar un alumne cap a aquell cicle formatiu, perquè la competència professional d'un tècnic en Fusteria i moble va molt més enllà de la utilització d'un martell, una llima o una serra. Exactament el mateix que, en el seu àmbit, podríem dir de qualsevol tècnic d'FP.

Però molt probablement si demanéssim a qualsevol persona què creu que necessita saber fer un fuster, la majoria anomenaria unes quantes eines de mà i com a molt un torn, alguna serra mecànica o una polidora. La sorpresa ve que des del sector reclamen una determinada formació perquè en molts de casos l'alumnat es trobarà davant una màquina de control numèric. Per descomptat que aquest exemple es pot generalitzar a qualsevol família professional d'acord amb les seves particularitats.

Algú podria pensar que, en aquest cas, un alumne d'FPGM no té perquè saber manejar una màquina de control numèric, però si és així, li recomano que consulti la qualificació professional de Mecanitzat de fusta i derivats (MAM714_2), que tot i ser del 2004 ja inclou en la competència general: Realitzar la preparació i operació de màquines i equips de mecanitzat. Qualificació que forma part de quatre títols de tècnic (FPGM) d'aquella mateixa família professional, entre els quals trobam el de tècnic en Fusteria i moble, que també inclou el mòdul professional MP0545, de Mecanitzat per control numèric. Especialitat molt demandada pel sector, però que és un exemple més de les diferències entre aquella demanda i una matrícula històricament baixa, que fins i tot faria perillar la continuïtat de la seva oferta, de no ser per l'esmentada demanda del sector i l'esforç del centre (l'IES Politècnic) i el seu professorat.

En tot cas, l'oferta formativa d'FP del sistema educatiu en qualsevol de les seves modalitats (presencial, distància o dual) no s'ha de limitar a satisfer les necessitats actuals dels sectors, sinó que també ha de contribuir al canvi de model productiu i econòmic d'aquestes illes, partir de les aportacions que es poden fer des dels Centres de Referència Nacional, el Centre de Formació i de Recerca Aplicades a la Formació Professional a les Illes Balears, i els centres integrats, a través dels respectius consells socials, dins l'àmbit de les seves competències. Per tant, estariem reivindicant el rol de la FP en la recerca de noves qualificacions i oferir la possibilitat de qualificació o requalificació professional a qualsevol persona interessada.

Així mateix, les fitxes d'orientació han de contextualitzar el títol en el conjunt de l'àmbit de la formació professional, per això, en el quadre de la figura 2, es mostra la correspondència (mòdul a mòdul) entre els títols de diferents lleis (LOGSE i LOE) i les dels títols (LOE) amb el Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals i amb els certificats de professionalitat a partir de les unitats de competència. A més, amb la LOMLOE i amb la nova llei d'FP, aquest quadre s'haurà d'ampliar incloent-hi, entre d'altres coses, els vincles amb els estudis de règim especial, però mantenint la mateixa finalitat, és a dir, facilitar una informació rigorosa per poder fer una orientació de qualitat.

Família professional: Serveis socioculturals i a la comunitat. **Nivell de qualificació: 2**

ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA LOGSE Títol de Tècnic en atenció socio sanitària SSC21 Durada: 2.000 hores	ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA LOE Títol de Tècnic en atenció a persones en situació de dependència Durada: 2.000 hores	REFERENT QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL *Qualificació professional d'atenció socio sanitària a persones en el domicili SSC089_2 **Qualificació professional d'atenció socio sanitària a persones dependents en institucions socials SSC320_2 ***Qualificació professional de gestió de cridades de teleassistència SSCG011_2	PROGRAMA FORMATIU ADMINISTRACIÓ LABORAL *Certificat de professionalitat d'atenció socio sanitària a persones en el domicili. SSC50108 **Certificat de professionalitat d'atenció socio sanitària a persones dependents en institucions socials. SSC50208
Planificació i control de les intervencions (132 h)		**UC1016_2.Preparar i donar suport a les intervencions d'atenció a les persones i al seu entorn en l'àmbit institucional indicades per l'equip interdisciplinari.	**MF1016_2.Suport en l'organització d'intervencions en l'àmbit institucional. (100 h)
Atenció sanitària (198 h)	MP0216. Atenció sanitària (205 h)	**UC1017_2.Desenvolupar intervencions d'atenció física adreçades a persones dependents en l'àmbit institucional.	**MF1017_2.Intervenció en l'atenció higienicoalimentària en institucions (70 h)
Higiene (192 h)	MP 217. Atenció higiènica (95 h)	**UC1018_2.Desenvolupar intervencions d'atenció socio sanitària adreçades a persones dependents en l'àmbit institucional.	**MF1018_2.Intervenció en l'atenció socio sanitària en institucions (70 h)
Atenció i suport psicosocial (224 h)	MP0213. Atenció i suport psicosocial (235 h)	*UC0249_2.Desenvolupar intervencions d'atenció física domiciliària adreçades a persones amb necessitats d'atenció socio sanitària.	*MF0249_2.Higiene i atenció sanitària domiciliària (170 h)
Comunicació alternativa (96 h)	MP0214. Suport a la comunicació (100 h)	**UC1019_2.Desenvolupar intervencions d'atenció psicosocial adreçades a persones dependents en l'àmbit institucional.	**MF1019_2.Suport psicosocial, atenció relacional i comunicativa en institucions (130 h)
Suport domiciliari (224 h)	MP0215. Suport domiciliari (235 h)	*UC0250_2.Desenvolupar intervencions d'atenció psicosocial domiciliària adreçades a persones amb necessitats d'atenció socio sanitària.	*MF0250_2.Atenció i suport psicosocial domiciliari (210 h)
Teleassistència (130 h)	MP0831. Teleassistència (130 h)	*UC0251_2.Desenvolupar les activitats relacionades amb la gestió i funcionament de la unitat convivencial. ***UC1423_2.Atendre i gestionar les cridades entrants del servei de teleassistència. ***UC1424_2.Atendre i gestionar les cridades sortints del servei de teleassistència. ***UC1425_2.Manejar eines, tècniques i habilitats per donar servei de teleassistència	*MF0251_2.Atenció domiciliària i alimentació familiar (100 h) ***MF1423_2. Atenció i gestió de trucades entrants en un servei de teleassistència ***MF1424_2. Emissió i gestió de trucades sortints en un servei de teleassistència ***MF1425_2. Maneig d'eines, tècniques i habilitats per la prestació d'un servei de teleassistència.

continua

ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA LOGSE Títol de Tècnic en atenció socio sanitària SSC21 Durada: 2.000 hores	ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA LOE Títol de Tècnic en atenció a persones en situació de dependència Durada: 2.000 hores	REFERENT QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL *Qualificació professional d'atenció socio sanitària a persones en el domicili SSC089_2 **Qualificació professional d'atenció socio sanitària a persones dependents en institucions socials SSC320_2 ***Qualificació professional de gestió de cridades de teleassistència SSCG011_2	PROGRAMA FORMATIU ADMINISTRACIÓ LABORAL *Certificat de professionalitat d'atenció socio sanitària a persones en el domicili. SSCS0108 **Certificat de professionalitat d'atenció socio sanitària a persones dependents en institucions socials. SSCS0208	
Necessitats físiques i psicosocials de col·lectius específics (160 h)	MP0211. Destreses socials (145 h)	MP0210. Organització de l'atenció a les persones en situació de dependència. (125 h)	**MP0028. Mòdul de pràctiques professionals no laborals d'atenció socio sanitària a persones en el domicili. (120 h)	
AGCPE (66 h)	* MP0212. Característiques i necessitats de les persones en situació de dependència (140 h) MP0218. Formació i orientació laboral (90 h)		**MP0029. Mòdul de pràctiques professionals no laborals d'atenció socio sanitària a persones dependents en institucions. (80 h)	
Formació en centres de treball +FCT-380 h	MP0219. Empresa i iniciativa emprenedora 60h MP0220. Formació en centres de treball (400 h)			
MÒDULS LOGSE NO CONVALIDABLES AMB LOE: Alimentació (64 h); RET (66 h); FOL (66 h); Oci i temps lliure (132 h)	* MP0020. Primers auxilis (40 h)			
I ^r TAD: amb marca groga ▲ Mòduls de suport ▲ Mòduls transversals: Primers auxilis				

Figura 2. Fitxa d'Orientació-2 (exemple). Quadre família professional

També, i no manco important, és el reconeixement dels titulats d'FP per part de les administracions competents a través dels respectius *carnets i acreditacions professionals*. Un exemple d'aquest reconeixement es pot veure en la figura 3, amb el valor afegit que, gràcies a l'intercanvi d'informació que en el seu moment es va fer entre la Conselleria d'Educació i Universitat i la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria, els respectius titulats d'FP dels estudis que s'hi relacionen només cal que vagin amb el DNI a l'oficina corresponent, on es podrà comprovar la titulació de la persona interessada i només caldrà pagar la taxa d'expedició i registre per poder obtenir directament l'acreditació professional que correspongui. D'aquesta manera, també es corregeix la manca de relació entre títol i carnet o acreditació professional, ja que arribava a donar-se el cas que hi havia més matrícula en els cicles formatius conduents a títols amb els respectius carnets o acreditacions reconeguts, que els que no tenien aquest reconeixement. Però això va canviar en el moment que des de la Direcció General de Formació Professional es va començar a treballar amb les diferents administracions competents per tal que l'esmentat reconeixement es fes efectiu.

9. ALGUNES REFLEXIONS MÉS... PERÒ NO TOTES

Pel que fa a l'accés al títol, tenint en compte que cada vegada la FP és més flexible i que hi ha altres vies per reconèixer les competències professionals, caldrà insistir en plantejar-se el fet de permetre l'accés a cursar qualsevol cicle formatiu sense necessitat de prova si es demostra, per exemple, haver superat les unitats de competència equivalents a un determinat nombre de mòduls professionals la majoria dels seus mòduls professionals, i així arribar a titular un cop hagi superat els que li resten per completar el cicle formatiu.

També caldria promocionar la matrícula per mòduls durant el mes d'octubre entre les persones que hagin quedat en llista d'espera, aprofitant les vacants d'aquelles matrícules parcials d'alumnes que per motius personals no es matriculen de tots els mòduls, o dels repetidors d'algun mòdul, que deixen una vacant en cada un dels que tenen superats. D'aquesta manera es poden optimitzar recursos i fins i tot, en alguns casos, es poden arribar a completar tots els mòduls del curs.

Pel que fa a noves implantacions, davant la decisió d'anar cap a una oferta d'FP més dispersa o invertir en transport, no és cap desbarat pensar que és millor invertir en transport per als estudiants d'FP, perquè encara que s'implantés un CFGM en un municipi, està clar que no donaria resposta a la diversitat d'interessos de l'alumnat que potencialment hi tengués accés. Així i tot, a l'hora de plantejar-se una nova implantació, s'ha de tenir present que en aquelles localitats sense oferta de batxillerat, la implantació d'FPGM, amb la corresponent FPB, pot ser una qüestió d'interès social, perquè, de no ser així, l'alumnat que no es pot desplaçar es veu obligat a abandonar els estudis un cop acabada l'ESO.

En qualsevol cas, hi ha mesures que també poden ajudar, com són: apropar les aturades de bus als centres, adaptar els horaris de classe i els del transport discrecional, o fins i tot arribar a acords puntuals en la contractació d'un servei de taxi, sense oblidar les beques de transport per a l'alumnat d'FP.

Conselleria de Treball, Comerç i Indústria	Conselleria d'Educació i Universitat
Acreditacions professionals	Titulació d'FP
Instal·lador de baixa tensió	- Tècnic superior en Sistemes electrotècnics i automatitzats (LOE) - Tècnic en Instal·lacions elèctriques i automàtiques (LOE) - Tècnic en Equips i Instal·lacions electrotècniques (LOGSE) - Tècnic superior en Instal·lacions electrotècniques (LOGSE)
Instal·lador de línies d'alta tensió	- Tècnic superior en Instal·lacions electrotècniques (LOGSE)
Instal·lacions de gas, categoria C	- Tècnic en Instal·lacions de producció de calor (LOE) - Tècnic en Muntatge i manteniment d'instal·lacions de fred, climatització i producció de calor (LOGSE)
Instal·lador de productes petrolífers líquids, categoria II	- Tècnic en Instal·lacions de producció de calor (LOE) - Tècnic en Muntatge i manteniment d'instal·lacions de fred, climatització i producció de calor (LOGSE)
Instal·lador de productes petrolífers líquids, categoria III	- Tècnic en Instal·lacions de producció de calor (LOE) - Tècnic en Muntatge i manteniment d'instal·lacions de fred, climatització i producció de calor (LOGSE)
Manipulador d'equips amb sistemes frigorífics de qualsevol càrrega de refrigerants fluorats	- Tècnic en Instal·lacions frigorífiques i de climatització (LOE) - Tècnic superior en Manteniment d'instal·lacions tèrmiques i fluids (LOE) - Tècnic superior en Desenvolupament de projectes d'instal·lacions tèrmiques i de fluids (LOE)
Manipulador d'equips amb sistemes frigorífics de càrrega de refrigerants inferior a 3 kg de gasos fluorats	- Tècnic superior en Manteniment i muntatge d'instal·lacions d'edifici i procés (LOGSE) - Tècnic en Muntatge i manteniment d'instal·lacions de fred, climatització i producció de calor (LOGSE)
Instal·lacions frigorífiques	- Tècnic en Instal·lacions frigorífiques i de climatització (LOE) - Tècnic superior en Manteniment d'instal·lacions tèrmiques i fluids (LOE) Tècnic superior en Manteniment i muntatge d'instal·lacions d'edifici i procés (LOGSE) - Tècnic en Muntatge i manteniment d'instal·lacions de fred, climatització i producció de calor (LOGSE)
Instal·lacions tèrmiques d'edificis	- Tècnic en Instal·lacions de producció de calor (LOE) i tècnic en Instal·lacions frigorífiques i de climatització (LOE) (<i>es necessiten els dos títols de tècnic</i>) - Tècnic superior en Manteniment d'instal·lacions tèrmiques i fluids (LOE) - Tècnic superior en Manteniment i muntatge d'instal·lacions d'edifici i procés (LOGSE) - Tècnic en Muntatge i manteniment d'instal·lacions de fred, climatització i producció de calor (LOGSE)
<p>Tràmit: Les persones que hagin obtingut a les Illes Balears un títol d'FP que habiliti per desenvolupar una activitat de l'àmbit de les competències de la Direcció General de Política Industrial i vulguin obtenir un certificat de reconeixement de l'acreditació professional per desenvolupar aquesta activitat, han de sol·licitar-ho mitjançant el tràmit 052 a qualsevol de les oficines de la Direcció General de Política Industrial. Aquest tràmit permet a la persona interessada obtenir el certificat de reconeixement sol·licitat de manera immediata, simplement presentant el seu DNI i abonant la taxa corresponent.</p> <p>Més informació a http://www.caib.es/sites/tramitacioudit/ca/acreditacio_professional_informacio</p>	

Figura 3. Fitxa d'Orientació-3 (exemple). Acreditacions professionals de la Conselleria de Transició Energètica, Sectors Productius i Memòria Democràtica.

De tota manera, també és cert que les dues mesures no tenen perquè ser incompatibles, sobretot en aquells municipis amb una gran implantació de determinats sectors com és el cas (però no l'únic) de la família professional d'Hoteleria i turisme, que justificaria la implantació de cicles formatius d'aquella família.

Una altra reflexió que cal fer sobre la relació de l'oferta formativa respecte als llocs de feina, és la que fa referència al fet d'oferir un cicle formatiu amb poca oferta d'ocupació. Si ens quedéssim amb això, si no tinguéssim una visió més àmplia, sobretot l'alumnat acabat de titular podria sentir-se enganat, però això que pot semblar una incongruència, en realitat no ho és, perquè s'ha de tenir en compte que, malgrat que no hi hagi oferta de llocs de feina, no vol dir que no existeixi una necessitat social d'aquella professió i que també cal atendre. Per això, el primer que s'ha de fer és oferir la formació, per treballar simultàniament en la creació i regularització del sector d'aquell col·lectiu de nous professionals. Perquè sí, ens hem d'avançar i a més d'atendre les necessitats actuals d'ocupació, també hem de dedicar temps, esforç i recursos a detectar les demandes socials presents i futures treballant en la creació de nous llocs de feina per aquells tècnics i tècnics superiors que ja s'han titulat o que es titularan. Perquè si no hi ha un col·lectiu de professionals qualificats, com es podrà atendre aquella demanda, i com podem demanar i molt manco exigir que es contractin titulats i titulades, si encara no n'hi ha perquè abans no s'ha creada l'oferta formativa en qüestió?

Un dels exemples el tenim en el cicle formatiu de grau superior de Mediació comunicativa (SSC34), de la família professional de Serveis socioculturals i a la comunitat, perquè ja hi ha un col·lectiu de persones amb el títol de tècnic superior i per tant s'ha de fer realitat l'oferta dels nous llocs de feina que atendran aquells i aquelles professionals, al mateix temps que s'ha de fer difusió i promoció de la seva professió i contribució a la millora de la qualitat de vida d'aquelles persones dependents que podran gaudir del seu suport.

La creació dels llocs de feina i l'exigència de titulació per accedir-hi ha de començar per les diferents administracions, per servir de referent i garantia a la resta del sector, i em consta que des de la Conselleria d'Educació i Formació Professional també s'hi està treballant.

Per acabar, només vull reconèixer que he deixat moltes coses a dir sobre la FP, sobre orientació, de la relació amb les empreses, dels programes europeus o del paper dels Centres Integrats i els Centres de Referència Nacional, de la qüestió de gènere respecte de l'interès dels joves per determinats perfils professionals, i de tantes coses més de les quals podríem parlar, fins i tot fer-ne monografies com a publicació complementària de l'*Anuari*. Per això deman disculpes a aquelles persones que s'hagin sentit dolgudes, però, com ja apunta el títol d'aquest treball, l'objectiu només ha estat fer un tast de l'estat de la qüestió (en realitat, només d'una part) i, per això, de ben segur que algú altre ho farà molt millor en una pròxima edició de l'*Anuari*.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Pinya, C., Pomar, M. I. i Salvà-Mut, F. (2017). «Prevenir el abandono educativo en la educación secundaria profesional: Aportaciones del alumnado y del profesorado». A *Revista de Curriculum y Formación de Profesorado*, 21(4), 95-117.

Pinya, C. i Salvà-Mut, F. (dir.) (2021). «Prevenir l'abandonament dels estudis a la formació professional: Orientacions i propostes».

https://prevenirabandonofp.uib.es/a/d4035ba03af4ba0737bf5673cec401f19f543898/fp_guia_ca_compressed.pdf

Centre Europeu per al Desenvolupament de la Formació Professional (CEDEFOP) https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/cedefop_es, en el marc del projecte

Early leaving from education and training (CEDEFOP, 2016)

<https://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/early-leaving-education-and-training>

Beques d'èxit de segona oportunitat, convocades pel SOIB

<https://soib.es/convocatoria-2020-2021-soib-jove-beques-dexit/>

<https://soib.es/beques-i-ajuts/>

CFGM i els CFGS que es cursen a les Balears, amb la corresponent preferència d'accés: Pas de grau mitjà a grau superior

Modalitat de batxillerat que dona accés preferent a CFGS

https://www.caib.es/sites/fp/ca/materials_per_a_lorientacia/.

Vincles entre la FPGS i els estudis de grau universitari de la UIB

<https://estudis.uib.es/estudis-de-grau/Com-hi-pots-accedir/acces/tecnic/>

Reconeixements de crèdits ECTS:

http://www.caib.es/sites/fp/ca/reconeixement_de_credits/

Procés d'admissió 2021-2022:

http://www.caib.es/sites/fp/ca/informacia_proces_dadmissio_curs_2021-2022/

Pla Quadriennal de Formació Permanent del Professorat 2020-2024

<https://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=4383494&coduo=204&lang=ca>

Ordre del conseller d'Educació, Universitat i Recerca de 12 de març de 2020 per la qual es regulen els programes de qualificació inicial a les Illes Balears

<http://www.caib.es/eboibfront/ca/2020/11140/633441/ordre-del-conseller-d-educacio-universitat-i-recer>

Convocatòria d'ajuts econòmics per desenvolupar PQI i PQIE mitjançant la Resolució del conseller d'Educació i Formació Professional 2021-2022

http://www.caib.es/sites/fp/ca/convocataria_pqi_2021-2022/

Procés d'acreditació dels professionals d'acord amb l'experiència i la formació no formal IQPIB:

Sancho, J. A. (2019). «Grans professionals sense cap tipus de reconeixement oficial». *Anuari de l'educació de les Illes Balears 2019*, p. 112-139.

https://dpde.uib.cat/digitalAssets/583/583039_Anuari-Educacio_2019.pdf

Qualificació de Pedra en sec, inclosa en el Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals, dins la família professional d'Edificació i Obra Civil <https://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=4459265&coduo=944322&lang=ca>

POAP. Preguntes freqüents

http://www.caib.es/sites/fp/ca/preguntes_frequents_2/#5B,

Promoció de l'experiència del POAP a Europa a través d'Euroguidance

<https://euroguidance-spain.educacionyfp.gob.es/buenas-practicas/punto-orientacion-poap.html>

Itineraris formatius abans de titular en ESO

http://www.caib.es/sites/fp/ca/materials_per_a_lorientacia/archivopub.do?ctrl=MCRST14ZI256398&id=256398

Figura 1. Fitxa d'Orientació-1 (model parcial)

https://www.caib.es/sites/fp/ca/fitxes_dorientacia

Figura 2. Fitxa d'Orientació-2 (exemple). Quadre família professional.

Realitzada per un equip del CIFP Son Llebre.

Figura 3. Fitxa d'Orientació-3 (exemple). Acreditacions professionals de la Conselleria de Transició Energètica, Sectors Productius i Memòria Democràtica http://www.caib.es/sites/fp/ca/carnets_professionals/

Institut d'Estadística de les Illes Balears (IBESTAT)

<https://ibestat.caib.es/ibestat/inici>

Qualificació professional de Mecanitzat de fusta i derivats (MAM714_2)

https://incual.educacion.gob.es/madera_cualificaciones

Oferta formativa d'FP del sistema educatiu

http://www.caib.es/sites/fp/ca/oferta_formativa_2021-2022/